

Donaco de Heierm. Landesbibl., Graz. baskinb. mittel

I.

J. M. Schleyeren

...ahi guzietakoaren edo volapükaren lenasten

chehetasuna.

Gramat blefik baskäno-volapükik.

Fa datikel volapaka: padel Jleyer Y. M. in Kónstanz, 1887.

Gramatika labur, euskaraz eta volapükez J. M. Schleyer, erretorak eta volapükaren pensazaileak, composatua. Konstanzian, 1887ⁿ urthean.

Abezea. (Lafáb volapüka).

a, e, i, o, u; a (ä), ø (ö), u (ü); b, p; d, t; v, f; ' , y, g, k; l, r, m, n; s, j, c, x, z. = 27.

Oguzituko era. (Liläd).

- u = u ezpañako mihiaren arabera,
- h = j (jota) „ „ „ „
- e = ch „ „ „ „
- ' = h „ „ „ „
- a (ä) = è frantziako „ „ „ „
- ø (ö) = eu „ „ „ „
- u (ü) = u „ „ „ „
- g = g(u) „ „ „ „
- j = ch „ „ „ „
- ny = ñ ezpañako „ „ „ „
- c = g(i) italiako „ „ „ „
- x = bethi gs (ks) bezala, ez sekulan ts,
- z = ds (ts) bezala,

eta bertze letrak Euskaldunen azturaren arabera.

I. Egopearrak. (Subsàts).

A. Mailleztea. (Deklin).

Euskaraz:	Volapakez:	Euskaraz:	Volapakez:
a. Baxharra (banum).		e. Diakoa (plunum).	
aho(k), ahoa(k) mud,		ahoak, ahoëk	müds,
ahoren, ahoaren mudä,		ahoën	mudàs,
ahori, ahoari mudè,		ahoëi (ahoër)	mudès,
aho, ahoa, ahorik mudì;		ahoak	mudìs;
(Genet. partitiv.)			
ahoz, ahoaz me mud,		ahoëz	me müds,
ahotan, ahoan in mud,		ahoëtan	in müds,
ahotako, ahoko muda, plo mud,		ahoëtako	mudas, plo müds,
ahotarik, ahotik de mud,		ahoëtarik	de müds,
ahotarat, ahorat al mudì,		ahoëtarat	al mudìs,
ahogabe, ahoagabe nen mud.		ahoakabe	nen müds,

702555 - A. Esp

Euskaraz :
 ahotzat, ahoarentzat plo mud.
 ahokin, ahoarekin ko mud

Volapüko :
 ahoëntzat plo muds.
 ahoëkin ko muds.

E. Urrichak. (Subsàts jilik).

adichkidea (ordocha)	flen;
adichkidea (urricha)	ji-flen,
adichkideak (urricha)	ji-flèns...

I. Kegeikoak. (Smalamavöds).

lorea, lilia	flol;
lorechoa, liliha (lilija)	flolil,
lorechoaren (lorejoaren)	flolila...

II. Bertzeri dichekan izenak. (Ladyèks).

A. Uzkuia (-ik).

a. ontasuna(k)	gud;	gauza onaren	dina gudik,
on	gudik;	gauza onak (onek) dins	gudik,
e. gauza ona(k)	din gudik,	gauza onei (oner) dines	gudik...

E. Anzundiako graduak. (Plulüenam).

a. eder	jënik;	ederrena	jënikan,
e. ederrago	jënikum,	etche ederrenak(-ek)	döms jënikan...

III. Numbratzeko izenak. (Numavöds).

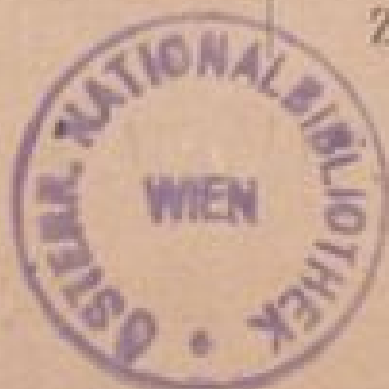
a. 1 bat = bal; 2 bi = tel; 3 (h)iru(r) = kil; 4 lau(r) = fol;
 5 bortz (bost) = lul; 6 sei = mal; 7 zazpi = vel; 8 zortzi
 = jël; 9 bederatzi = zal; 10 hamar = bàls; 20 hogoi =
 tèls; 40 berrogoi = fòls; 90 laur-ogoi-ta-hamar = zals;
 100 ehun = tum; 1'000 mila = mil...

e. zuhatz bat,	bim bal;	a. sei aldiz hain	
i. emazte bigarre-		bertze,	malik;
nak,	vöms telid,	ø. parea(pare bat),	telel;
hirurgarrenki,	kilido;	a. doblatu, dobla-	
o. lauretan,	folnà;	tzea,	teløn...
u. bortznaka,	a lul;		

IV. Ortizenak. (Pönòps).

A. Presunen lekhukoak. (Pösodiks).

a. ni, nik,	òb;	hura, harek, hark	
hi, hik,	ol,	(egobiarra)	os;
zu, zuk,	òns;	erraiten dute	
hura, harek, hark		(on dit),	sagon,
(ordocha),	om,	bera, berak,	ok.
hura, harek, hark		e. gu, guk,	òbs;
(urricha),	of,	zuek,	òls;

Euskaraz :
hayek, hek (or-
docha),

òms,

Volapüko :

hayek, hek (ur-
richa),
berak, berek,

òfs :
òks.

E. Hitz jabeak. (Labelediks).

a. nere;ene;nera(k), enea(k); hire, hirea(k), zure, zurea(k), haren, harena(k), haren, harena(k) (urricha) haren, harena(k) (egobiarra)	òms, obik, obikel; olik, ola, onsik, onsa; omik, oma, ofik, ofa, osik, osa;	e. bere, berea(k) gure, gurea(k) zuen, zuena(k) hekien, hekiena(k) hekien,hekiena(k) (urricha) i. nereak,nerek zuenak berearen	okik, oka. obsik, obsikel; olsik, olsa; omsik, ofsik; obiks; olsiks; omika...
---	---	--	--

I. Hitz erakutsleak. (Joniks).

a. hau, hunek; hori, horrek hau, hunek; hori, horrek (urr.) hau, hunek; hori, horrek (egob.)	at; ji-at, of-at; atos.	e. hura, hark i. holako, hola- koa(k) o. bertze, bert- zea(k) u. elgar	et, of-et, etos; som, somik; votik; balim votimi...
---	-------------------------------	---	--

O. Hitz galdazaileak (Säköna).

a. nor? nork? e. zer?(egobiarra)	kim? kis?	i. zoin o. zoina	kiòm? kimik?...
-------------------------------------	--------------	---------------------	--------------------

U. Pronomina relativa. (Getefamiks).

a. etchedun(a) = (ut), (kel) labom domi...

Æ. Izen lekuko mugagabeak. (Nefümiks).

a. nörbait nihor (ez) e. bakhotcha bat ere ez i. oro	èk, nèk; alim, nonik; valik;	o. zerbait deus (ez) u. batzu, batzuek; a. hainitz guti ø. asko	bos, nos; ans, anik(s); mødik, nemødik; teldik...
--	--	--	--

V. Eraskitza. (Velib).

A. Activum. (Dunafom).

I. Oraikoa. (Patüp; jenabid).

I. Indicativus præséntis. (Patüp).

a. Bakharra.	Banum.
maitatzen dut,	løfob (omi, ofi, osi);
maitatzen duk,	løfol (omi, ofi, osi),
maitatzen dun,	løfol (o vom!: omi, ofi, osi),
maitatzen duzu,	løfòns (omi, ofi, osi);
maitatzen du,	løfom, løfof, løfòs (omi, ofi, osi),
maitatzen du berori,	løfomok.

Euskaraz :

e. Diakoa.
maitatzen dugu,
maitatzen duzue,
maitatzen dute,
maitatzen dute berak,

Volapüko :

Plunum.
ləföbs (omi, ofi, osi);
ləföls (omi, ofi, osi);
ləföms, ləföfs, ləfös;
ləfömsök.

E. Demborak. (Timaföms).

II. maitatzen nuen;	aləfob;
maitatu duk,	eləfol,
maitatu dun,	eləfol (o vom!);
maitatu zuen,	iləfom, iləföf, iləfos.
III. maitatuko du,	oləfom, oləföf, oləfos,
maitatua ukanen du,	uləfom, uləföf, uləfos...

I. Passivum. (Sufafom).

I. maitatuak dire	paləföms;
II. maitatuak zineten,	paləföls,
maitatuak izan gare,	peləföbs,
maitatuak izan zarete,	piləföls;
III. maitatua izanen da,	poləfom,
maitatu izanak ukanen dire,	puləföls...

O. Molde bertzek. (Nebaföms).

a. Galdea. (Säk).	o. Infinitivus. (Subsatabid).
¿ maitatzen (othe) dut? ləföb-li?	maitatze(a) ləfön...
¿ maitatzen eztut? no ləföb-li?	
e. Manamendua. (Büdabid).	u. Optativus. (Mögabid I; vipabid).
maita ezazute, ləfölsəd!	maitatuko nuke, ləföb-la; (ləföbəs)!
maitatu izan bedi, peləfoməd!	ä. Conditionalis. (Mögabid II).
i. Participia. (Ladyekabids).	maitatuko banu, if ləföböv...
maitatzen, ləfəl,	ö. Ohitza. (Kösömafom).
maitatu, eləfəl; peləfəl; etortzen oinaiz aikəmob,	
maitatuko, oləfəl...	(etortzen naiz, kəmob)...

VI. Advérbia. (Ladvelibs).

ederki	jənikò,	ederkiago	jənikumò...
--------	---------	-----------	-------------

Exemplua. (Blufaséd.)

Bere buruaren ezagutza bertute guzien asentura hobena bethi izan da.
Itisevam eibinom stabin gudikan tugas valik.
(Vəds baskanik 10; volapako 6.)

[Saltzen da Konstanzian, Jleyer Y. M., baithan].

